

Література:

1. Дьяченко В.К. Новая дидактика. М.: Народное образование, 2001. – 496 с.
2. Загвязинский В.И. Теория обучения: Современная интерпретация: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. – 192 с.
3. Кругликов Г.И. Методика профессионального обучения с практикумом: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Г.И. Кругликов. – М.: Издательский центр «Академия», 2005. – 288 с.
4. Новиков А.М. Новые педагогические проблемы в условиях перехода к постиндустриальному обществу // Специалист. – 2005. – № 3. – С. 2-8.
5. Попков В.А., Коржуев А.В. Дидактика высшей школы: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Издательский центр «Академия», 2004. – 192 с.
6. Скаун В.А. Методическое пособие для преподавателей специальных и общетехнических предметов профессиональных учебных заведений. – М.: Издательский центр Академии профессионального образования, 2004. – 204 с.
7. Слєпкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: Навчальний посібник. – К.: Вища школа, 2005. – 239 с.
8. Чернилевский Д.В. Дидактические технологии в высшей школе: Учеб. пособие для вузов. – М.: ЮНИТИ -ДАНА, 2002. – 437 с.

НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІЗНОМАНІТНИХ ВИДІВ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ВНЗ УКРАЇНИ

В. Федорченко

У 1997 році під егідою Ради Європи та ЮНЕСКО було розроблено і прийнято Лісабонську конвенцію про визнання кваліфікацій, які існують у системі вищої освіти Європи. Цю конвенцію підписали 43 країни (Україна в тому числі), більшість з яких згодом сформулювали і принципи Болонської декларації. Лісабонська угода декларує наявність та вагомість різноманітних освітніх систем і має на меті створення умов, за яких більша кількість людей, скориставшись усіма перевагами і здобутками національних систем освіти і науки, зможе бути мобільною на європейському ринку праці. Основна ідея цих документів – двоступенева структура вищої освіти, використання системи кредитів ECTS – Європейської Кредитно-трансферної Системи, міжнародне визнання бакалавра як рівня вищої освіти, що надає право продовжувати навчання за програмами магістра відповідно до положень Лісабонської угоди.

Так поступово створювались умови для модернізації та інтеграційних процесів у сфері вищої освіти багатьох європейських країн. Україна була і є активним учасником цих процесів. Обрані шляхи модернізації вищої освіти України аналогічні загальноєвропейським підходам. Загалом, визначальними критеріями освіти в рамках Болонського процесу є якість підготовки фахівців, зміцнення довіри між суб'єктами освіти, відповідність європейському ринку праці, мобільність, сумісність кваліфікації під час та після навчання у ВНЗ посилення конкурентоспроможності Європейської системи освіти. Ці вимоги співзвучні з програмою розвитку вищої освіти України [6].

Україна має достатній потенціал для здійснення прориву до застосування нових технологій у сфері освіти та науки. Спрямованість сучасного цивілізаційного процесу в умовах глобалізації визначається його прогресуючим зростанням значущості гуманітарної сфери, високих інформаційних технологій, підвищенням ролі соціальних і гуманітарних чинників прогресу. Період оновлення суспільства, духовного відродження в цілому висуває комплекс нових проблем. Серед них на особливу увагу заслуговує посилення зв'язку між культурою та освітою, важливість якої зумовлена ідеєю самоцінності людської особистості, гуманістичної сутності національно орієнтованого світогляду молоді. А відтак, зростає роль учителів, педагогів, викладачів. Від того, наскільки їхні особистісні якості відповідають

потребам сьогодення, значною мірою залежить подальший розвиток інтелектуального потенціалу країни. Тому дедалі більшого значення набувають культурологічні аспекти вдосконалення просвітницько-педагогічної підготовки студентів різних спеціалізацій, зокрема майбутніх фахівців у галузі мистецької освіти. Акцентуючи увагу на цьому змісті наукових та практичних пошуків, варто підкреслити спорідненість мистецької і педагогічної діяльності. Не випадково провідні педагоги різних часів і народів висловлювали думку про те, що педагогіка – один із видів практичного мистецтва, а продуктивність навчання і виховання – то найвища майстерність художньої творчості.

Система освіти, як і культура її народу, є унікальним явищем, незрівнянно складнішим, ніж інші системи транспорту, зв'язку, безпеки, бо глибоко пов'язана з духовними і матеріальними аспектами минулого і сучасного. Відтак, при реформуванні вищої освіти, з одного боку, враховуються пріоритети збереження культурної різноманітності національних систем освіти, а з іншого – завдання поліпшення міжнародної співпраці, мобільності, працевлаштування студентів у Європейському чи міжнародному ареалі, міжнародної конкурентоспроможності закладів вищої освіти України.

На сьогодні структура світової вищої освіти видається надзвичайно різноманітною, однак домінують дві тенденції:

– *унітарна*, або єдина, система, коли вища освіта забезпечується університетами чи відповідними до них закладами. Такі заклади пропонують як загальні академічні ступені, так і професійно орієнтовані програми різної тривалості і рівня. До складу унітарної системи вищої освіти входять лише університети (частка інших ВНЗ становить незначний відсоток);

– *бінарна*, або подвійна, система з традиційним університетським сектором, що так чи інакше опирається на концепцію Humboldt університету та на окремий «неуніверситетський» сектор вищої освіти, що має чітко окреслену структуру. Така система освіти притаманна більшості розвинених країн світу, де поряд з університетським сектором існують численні спеціалізовані заклади, які приймають чималу частину молоді.

Особливо гостро сьогодні постають проблеми розвитку вищої освіти в Україні. Прикро, але факт: більшість ВНЗ держави до ефективної роботи в умовах глобалізації, до реалізації нової моделі фахівця виявились не підготовленими. Звичайно, в країні є ВНЗ, рівень яких не поступається провідним зарубіжним університетам, а рівень деяких значно переважає їхні показники. Однак цього аргументу сьогодні замало. Негаразди в системі вищої освіти все ще глибокі. Розробка, всебічне обговорення і ухвала Національної доктрини розвитку освіти України у XXI столітті - перший крок на шляху приведення нашої системи освіти у відповідність до викликів глобалізації. Другим кроком має стати поетапна імплементація доктрини, третім - визнання європейською і світовою спільнотою вітчизняної освіти як самодостатньої і конкурентоспроможної. За нашими підрахунками, вирішення цих завдань потребує багато часу.

З другого боку, освіта має змінити свої акценти. Головним показником ефективності навчання мають стати не просто сума знань, які студент засвоїв у процесі перебування у ВНЗ, а здатність до їх самостійного здобуття, до самонавчання, вміння користуватися джерелами і засобами інформації, постійно підвищувати рівень своєї освіти. Водночас національні системи освіти (не втрачаючи своєї національної специфіки!) мають перебудуватись у контексті загальних світових тенденцій, принципів, стандартів її розвитку. Освіта має навчитись формувати людину, конкурентоспроможну не лише у вітчизняному, а й у світовому виробничому та соціокультурному середовищі.

Система освіти завжди була дуже чутливою щодо впровадження у навчальний процес технологій, які базуються на програмних матеріалах найширшого призначення. І все ж ці програмні засоби ніколи не забезпечували всіх потреб викладачів. Розробка повноцінних програмних продуктів навчального призначення – надто дорога справа. Вона потребує спільної роботи висококваліфікованих спеціалістів – психологів, соціологів, викладачів - предметників, комп'ютерних дизайнерів тощо. Ряд вітчизняних виробників програмної продукції фінансують створення навчальних систем у навчальних закладах різного типу і

ведуть особисті розробки у цій галузі. Визначним фактором ефективності застосування сучасних технологій навчання є робота самого педагога над науково-методичним забезпеченням своїх занять зі студентом.

Вищевказана підготовка потребує рішення цілком конкретних питань, а саме:

– відбору змісту навчання у відповідності до дидактичних якостей і можливостей засобів технології;

– прогнозування ймовірного впливу засобів технології на характер мислення й поведінки учасників освітнього процесу;

– вибору способів поєднання й інтеграції засобів технології з традиційними засобами навчання;

– забезпечення відповідних дидактичних умов навчання (формування навчальних груп, організація індивідуальних занять і самостійної роботи).

Реалізація у сучасному суспільстві соціального замовлення, що зумовлене гуманізацією, диференціацією та індивідуалізацією, ставить за мету підготовку фахівців до самостійної пізнавальної діяльності у галузі музичної освіти засобами педагогічних й особистісно орієнтованих технологій навчання. Зазначимо, що навчальна інформація – ще не гарантія забезпечення у повній мірі передачі знань, культури, а тому новітні технології навчання надають педагогам як дуже ефективні тільки лише допоміжні засоби.

Узагальнюючи вищевисвітлене, ми зауважуємо, що інтенсифікація всіх рівнів навчально-виховного процесу, деяких видів навчальної діяльності залежить від наступних принципів:

– підвищення ефективності й якості навчання за рахунок застосування особистісно орієнтованих технологій навчання;

– виявлення й вживання стимулів активізації пізнавальної діяльності студентів (можливе застосування більшості вищевказаних технологій в залежності від типу особистості окремого студента);

– поглиблення міжпредметних зв'язків у результаті застосування сучасних засобів обробки інформації при рішенні завдань з різних дисциплін (наприклад, моделювання проблемної ситуації, аналітичні бесіди, порівняльні аналізи тощо).

Отже, зважаючи на складність форм такої різнобічної діяльності, у процес застосування новітніх технологій навчання потрібно вводити всі суспільно-обумовлені й індивідуальні фактори, які характеризують кожного студента – його особисту таблицю знань, особистий тезаурус, суб'єктивні властивості. Це допоможе виділити слабкі сторони й прогалини в знаннях і уміннях студентів, методично правильно і грамотно застосовувати особистісно орієнтовані технології навчання. Адже технологічна грамотність і компетентність студента через об'ємність не містить у собі весь багаж знань щодо застосування особистісно орієнтованих технологій навчання в процесі їх фахової підготовки. Однак вони повинні спиратися на основи, квінтесенцію знань, умінь і навичок, а також на майстерність ними оперувати для одержання власного неповторного результату в майбутній фаховій діяльності, що визначається творчим сприйняттям дійсності на етапі сучасного розвитку цивілізаційного процесу в умовах глобалізації.

Література:

1. Борытко Н. М. Пространство воспитания: образ бытия: Монография. Волгоград, 2000. - 224 с.
2. Варданян Ю.В. Строеение и развитие профессиональной компетентности специалиста с высшим образованием: Дисс. ... докт. пед. наук. – М., 1998. – 420с.
3. Василюк А., Пахоцінський Р., Яковець Н. Сучасні освітні системи. - Ніжин, 2002. - 139с.
4. Левчак К.І., Химинець О.В. Проблема формування ціннісних орієнтацій молоді. // Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України. Проблеми загальної та педагогічної психології. – Т. VIII. – вип. I. – К., 2006. – С.196 -203.
5. Мосунова Л.А. Педагогические технологии обучения и воспитания. Уч. -метод. пособие. Киров: ВГПУ, 2001. - 68с.

6. Навчальна програма «Вища освіта і Болонський процес» – Київ-Тернопіль: Вид -во ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2004. – 18 с.
7. Педагогічні інновації столичної освіти: теорія і практика: Зб. наук. праць. - К., 2001. - 348с.

КРЕДИТНО-МОДУЛЬНА СИСТЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ З МАТЕМАТИЧНОГО ПРОГРАМУВАННЯ У ВІННИЦЬКОМУ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ ІНСТИТУТІ

Н.Ф. Фурман

Підготовка України до входження в Європейську систему освіти, до визнання наших дипломів передбачає вдосконалення організації навчального процесу в вищих навчальних закладах. Тому на сучасному етапі у нас відбувається становлення нової системи освіти, яка орієнтована у світовий освітній простір через Болонський процес [3]. Широко розповсюджена за кордоном кредитно-модульна система організації навчального процесу поступово входить і в наші навчальні заклади. Ця система значно посилює ефективність навчання студентів [4].

Кредитно-модульна система організації навчального процесу дає можливість розділити програмний матеріал дисципліни на модулі і перевірити засвоєння студентами теоретичного та практичного матеріалу кожного модуля.

Крім того викладач може контролювати підготовку студента на кожному лекційному та практичному занятті тим самим забезпечити систематичність засвоєння матеріалу.

Здібні та талановиті студенти мають можливість індивідуально працювати з викладачем, займатись науковою та дослідницькою роботою [2].

Кредитно-модульна система організації навчального процесу зменшує роль традиційних заліків та іспитів або зовсім їх ліквідує.

Незважаючи на те, що протягом майже двох років у вищих навчальних закладах України організація навчального процесу проводиться за кредитно-модульною системою, ще залишаються деякі проблеми. Зокрема не всі викладачі засвоїли методологічні основи проектування навчального процесу за кредитно-модульною системою. Дотепер, на жаль, не розроблено єдиних методичних та дидактичних матеріалів.

Велика кількість студентів в академічних групах (30 чоловік) та на потоках (90 чоловік), велика річна педагогічна завантаженість викладачів (700-900 годин) знижує ефективність такої форми роботи, як індивідуальна робота викладача зі студентами. А за кредитно-модульною системою цей вид роботи є одним з основних, тому що він дає можливість розкрити творчі здібності студента, окремо працювати з обдарованими особистостями.

Недосконалою залишається документація для впровадження кредитно модульної системи навчання (журнали для викладачів, відомості для модулів, підсумкові відомості, залікові книжки, ...)

Мета статті – розкрити методологічні особливості організації навчального процесу за кредитно-модульною системою у Вінницькому торговельно-економічному інституті для підготовки менеджерів на прикладі апробації цієї системи з курсу «Математичного програмування».

Організаційно-методичне забезпечення кредитно-модульної системи організації навчального процесу передбачає упорядкування структури залікових кредитів і системи оцінювання успішності студентів [5].

1. Структура залікових кредитів з математичного програмування

Дисципліна «Математичне програмування» вивчається протягом IV семестру (табл. 1)